

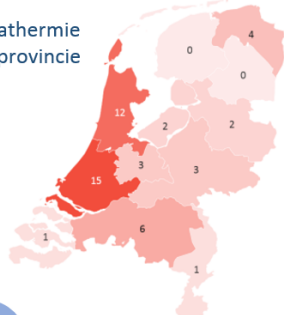
Voortgangsrapportage

01 januari 2020 – 30 juni 2020

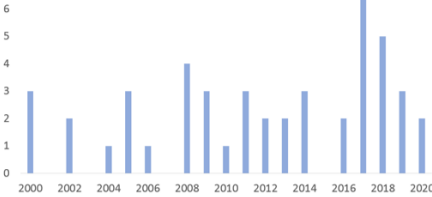
Netwerkbureau Aquathermie
17 september 2020

Algemene stand aquathermie

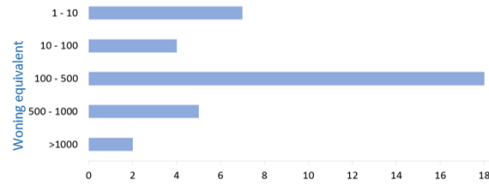
Aquathermie per provincie

Aantal gerealiseerde aquathermie projecten per jaar

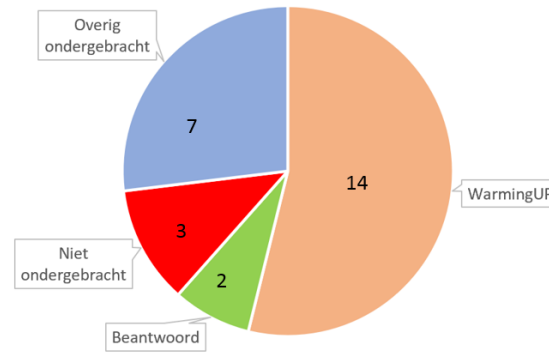
Grootte van de aquathermie projecten

- 27
2 PAW wijken passen aquathermie toe (1^e ronde)
- 27
27 RES regio's hebben aquathermie opgenomen

Kennisontwikkeling

Stand van de 26 kennisvragen

Kennisdeling

64 posts
467 volgers

105 tweets
128 volgers

7 bijeenkomsten met in totaal
473 deelnemers

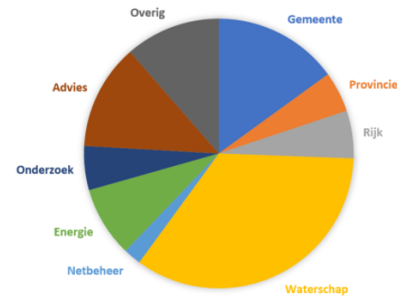
81 Publicaties

Bezoekers aan de website per week

Netwerkactivering

Sectoren van de deelnemers aan de bijeenkomsten

45
43 Partners en partijen zijn actief betrokken geweest bij de bijeenkomsten

Nieuwe partijen en partners

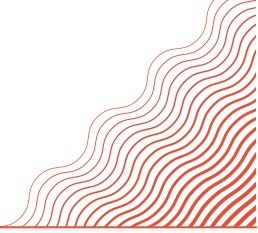

No Nonsense Technical Solutions

Eteck

Inhoud

Dashboard: de voortgang van de Green Deal in een oogopslag	0
1. Inleiding	1
2. Terugblik	2
2.1. Kennisontwikkeling	2
2.2. Kennisdeling	2
2.3. Netwerkactivering	4
3. Vooruitblik	6
3.1. Kennisontwikkeling	6
3.2. Kennisdeling	6
3.3. Netwerkactivering	7
4. Financiën	9
4.1. Inkomsten	9
4.2. Uitgaven	10

1. Inleiding

De Green Deal Aquathermie bestaat 1 jaar! In mei 2019 tekenden 20 partijen en 20 partners de Green Deal om samen de waarde en toepassing van aquathermie in kaart te brengen. Terugkijkend op dat eerste jaar hebben we met elkaar veel bereikt. Ons netwerk is gegroeid, de CoP's worden drukbezocht, de onderzoeksagenda is vastgesteld, Warming Up is van start gegaan en onze website is live gegaan.

De eerste helft van 2020 wordt getekend door Covid-19. Na een succesvolle bestuurlijke bijeenkomst in januari moesten we ruim een maand later de plannen herzien. Het netwerkbureau heeft met succes de omschakeling gemaakt naar digitale bijeenkomsten, zowel voor het team als voor ons netwerk. De CoP's zijn verder gegaan als webinar en hieruit zijn mooie nieuwe samenwerkingen ontstaan, waaronder met Stichting Warmtenetwerk. Ook in deze tijd heeft NAT 5 nieuwe partners en een nieuwe partij verwelkomd.

De afgelopen periode is een groot deel van de concept RES'en beschikbaar gekomen. Het netwerkbureau heeft deze geanalyseerd en aquathermie speelt een steeds belangrijkere rol in de energietransitie. Toch zijn we er nog niet. De komende tijd zetten we nog meer kennisontwikkeling en -deling op het gebied van de potentie van aquathermie. De Transitievisies Warmte die eind 2021 gereed dienen te zijn bieden extra kansen om aquathermie in de schijnwerpers te zetten.

Het aantal aquathermieprojecten neemt toe. Het netwerkbureau heeft deze inzichtelijk gemaakt in een digitale kaart. Deze kaart is dynamisch, steeds voegen we nieuwe informatie toe.

Op verzoek van de stuurgroep is een dashboard ontwikkeld. Dit geeft snel inzicht in de ontwikkelingen rond aquathermie. Om ontwikkelingen in brede zin met het netwerk te kunnen delen, is in mei de eerste nieuwsbrief verstuurd. Deze is goed ontvangen en heeft verkeer naar de website gegenereerd. Weliswaar ontstond er een piek in het aantal bezoekers na het versturen van de nieuwsbrief, ook in de periode daarna is het aantal bezoekers structureel hoger gebleven. De website wordt steeds meer en meer een plek waar informatie samenkomt. Van nieuws tot onderzoeken en van webinars tot FAQ's.

Ik zie uit naar het komende half jaar. Een half jaar waarin we digitaal en fysiek naar verwachting meer kunnen combineren. Een half jaar waarin we met alle partijen en partners nog meer kunnen oogsten van wat we in het eerste jaar NAT gezaaid hebben. NAT gaat door met kennisontwikkeling, kennisdeling en het leggen van nieuwe verbindingen.

Met deze voortgangsrapportage over het eerste half jaar van 2020 leggen we verantwoording af aan de partijen/partners, de stuurgroep en aan het ministerie van EZK in het kader van de verleende subsidiebeschikking.

Erik Kraaij
Programmamanager NAT

2. Terugblik

2.1. Kennisontwikkeling

Dit voorjaar is, in opdracht van STOWA, een start gemaakt met interviews van gerealiseerde projecten aquathermie om lessons learned te verzamelen. NAT is betrokken bij de begeleidingscommissie van dit onderzoek en stuurt daarin met name op het inzicht krijgen in de relatie tussen theorie en praktijk. Hoe zijn de prestaties van het aquathermiesysteem in de praktijk in vergelijking met het ontwerp? Komt het behaalde rendement overeen met de verwachting? Het onderzoek zal uitmonden in een rapportage later dit jaar.

Kennisprogramma WarmingUP is dit voorjaar van start gegaan. In thema 3 Aquathermie zijn enkele belangrijke producten gereed gekomen. De belangrijkste zijn dat de kaarten van de potentie van TEO en TEA in detail online zijn gezet via de [Aquathermie Viewer](#) van de STOWA én dat die verbeterde potentiekaarten beschikbaar zijn in de startanalyse voor de Leidraad van PBL. Daarnaast is geoefend met het beschikbare instrumentarium om een masterplan Aquathermie voor de gemeente Nijmegen op te stellen. Voor de mogelijke ecologische effecten van Aquathermie is een [Monitoringsplan](#) geïntegreerd in beleidskader en handreiking vergunningsverlening koudelozingen van de STOWA. Voor technische systemen wordt een ontwerphandreiking gemaakt.

In 2019 heeft er een onderzoek plaatsgevonden naar de [juridische kaders](#) rond aquathermie. In de Community of Practice bijeenkomst waarin dit onderzoek centraal stond, kwam een aantal governance gerelateerde vervolgvragen aan de orde. STOWA heeft het initiatief genomen om samen met partijen in de keten een vervolgonderzoek te op te zetten. In april heeft een eerste verkennende sessie plaatsgevonden waarin vanuit verschillende perspectieven onderzoeksvragen zijn ingebracht. Een breed samengestelde begeleidingscommissie gaat de komende periode het onderzoek op de markt zetten.

Naast deze onderzoeken zijn er diverse voorstellen voor onderzoeken in de maak. Vanuit NAT wordt ingezet op goede afstemming tussen de verschillende onderzoeken, zodat er niet op verschillende plekken dezelfde dingen worden gedaan. Naast intermediair speelt NAT een rol op gebied van het verspreiden van de resultaten: kennisdeling.

2.2. Kennisdeling

In januari was het netwerkbureau vertegenwoordigd op het landelijke congres van het Programma Aardgasvrije wijken, waar onze stand druk bezocht werd. Samen met Stichting Platform Geothermie verzorgden we een presentatie voor 113 deelnemers over de mogelijkheden van aquathermie en geothermie voor warmtenetten.

Eveneens januari is het document '[Aquathermie in de praktijk: eerste conclusies en inzichten](#)' opgeleverd. Deze analyse op hoofdlijnen is tot stand gekomen in samenwerking met Deltares en is gebaseerd op de inventarisatie van projecten die over 2019 gedaan is. Gedurende het voorjaar van 2020 is een verbeterlag aangebracht ten aanzien van de geïnventariseerde projecten uit 2019. Alle bekende gerealiseerde projecten zijn benaderd om in een gestandaardiseerd format een beperkte set aan gegevens aan te leveren. Op basis van deze gegevens is vervolgens een [digitale kaart](#)

gerealiseerd op onze website. De kaart biedt nu kengetallen van een kleine 50 gerealiseerde aquathermieprojecten en wordt doorlopend geactualiseerd. Deze laatste inventarisatieronde leverde niet alleen veel aanvullende informatie op over projecten, maar stelde ons ook in staat het bestaande overzicht van gerealiseerde projecten te verifiëren, waardoor de betrouwbaarheid van gepubliceerde informatie verder is verbeterd. Dit betekent wel dat projecten waarvoor wij niet over de gewenste gegevens beschikken, niet zijn opgenomen op de kaart. Op de website wordt daarnaast de mogelijkheid geboden om nieuwe projecten met behulp van het format in te sturen.

Voor het delen van kennis is de Community of Practice (CoP) cruciaal. In 2020 zouden we de in 2019 succesvol ingeslagen weg van CoP-bijeenkomsten verder vervolgen. In het eerste half jaar stonden er drie bijeenkomsten gepland. In februari kwam de CoP bijeen in Goes, waar de bijna 40 deelnemers onder meer een bezoek brachten aan het TEO-project Ouverture.

De tweede en derde fysieke bijeenkomst hebben vanwege de coronamaatregelen niet door kunnen gaan. Tegelijkertijd blijft de behoefte aan kennisdeling groot. Daarom hebben we gekozen voor de digitale weg. In mei organiseerde het netwerkbureau het eerste NAT-webinar. AT Osborne was uitgenodigd het onderwerp meervoudig investeren toe te lichten. 115 deelnemers konden gedurende het webinar live vragen stellen. Na afloop zijn de Q&A en de opname van het webinar gedeeld met de deelnemers en gepubliceerd op aquathermie.nl. We ontvingen veel positieve reacties op de webinar. Dit wordt bevestigd door een gemiddelde score van 4 uit 5 in ons feedbackformulier (ingevuld door 54 deelnemers). De belangrijkste tip die we meekregen was dat er behoefte was aan een concrete casus waarvan de businesscase wordt uitgewerkt.

Op 16 juni vond het tweede webinar plaats in samenwerking met Stichting Warmtenetwerk (SWN). In dit webinar wordt een brug geslagen tussen warmtebedrijven en waterbeheerders. Dit webinar is de eerste uit een serie van drie waarbij NAT en SWN de handen ineenslaan. Doel is waterbeheerders en warmtebedrijven dichter bij elkaar te brengen. Ook bij dit webinar was het aantal deelnemers met meer dan 120 hoog te noemen.

Net als bij de CoP-bijeenkomsten, kijken we bij de webinars enerzijds naar de behoefte van onze Community en anderzijds naar de beschikbare kennis in het netwerk. Het netwerkbureau vervult hierin een verbindende en faciliterende rol. Die rol vervult NAT ook bij bijeenkomsten of webinars van andere organisaties. Uit die bijeenkomsten leren we van vragen die spelen bij anderen en kunnen we de onderzoeksagenda verrijken.

Het netwerkbureau onderhoudt nauw contact met o.a. WarmingUP en Stowa voor de inhoudelijke afstemming van webinars en voor het delen van elkaars kennis via de beschikbare kanalen.

De kennis die we binnen het NAT hebben, delen we ook bij bijeenkomsten of webinars van andere organisaties. Voor het grote PAW-congres in januari hebben we bijvoorbeeld een presentatie verzorgd in samenwerking met Platform Geothermie. In maart verzorgden we, in samenwerking met STOWA, een presentatie op de ledendag bij NL Ingenieurs. Daarnaast hebben we op verzoek meerdere presentaties gegeven bij andere organisaties en platforms.

Om een overzicht te creëren van de stand van het NAT en aquathermie, is, mede op verzoek van de stuurgroep, een dashboard ontwikkeld. Het dashboard toont vier thema's: de algemene stand van aquathermie, kennisontwikkeling, kennisdeling en netwerkactivering. Het dashboard zal ook in komende rapportages worden toegepast, waarbij ontwikkelingen en trends zichtbaar zullen zijn.

De gezamenlijke trainee is afgelopen maanden in gesprek geweest met verscheidene netbeheerders en warmtebedrijven om verbinding te leggen en aandacht voor aquathermie te vragen. Met netbeheerder Stedin is bijvoorbeeld gesproken over de mogelijkheden om aquathermie in het openingsbod onder te brengen. Het openingsbod is een soort alternatieve startanalyse, ontwikkeld door Stedin in samenwerking met CE Delft, Ecorys en Quintel. Afgelopen maanden heeft Stedin een vooronderzoek gedaan en besloten om aquathermie in het openingsbod te verwerken, wat een mooie ontwikkeling is.

2.3. Netwerkactivering

In januari hebben we de eerste bestuurlijke bijeenkomst, met als titel 'Samen Werken aan Aquathermie', georganiseerd. Ongeveer 50 bestuurders van verschillende organisaties zoals waterschappen, gemeenten, provincies, kennisinstellingen en warmtebedrijven gingen met elkaar in gesprek over samenwerking om de ambities op het gebied van de warmtetransitie te realiseren. Een [verslag van deze bijeenkomst](#) is te vinden op de website van NAT.

In de eerste helft van 2020 heeft NAT een nieuwe partij en vijf nieuwe partners mogen verwelkomen. Om als partij toe te kunnen treden is toestemming van de reeds aangesloten partijen nodig. Deze toestemming is verkregen en daarmee is [Invest-NL nu ook partij van de Green Deal Aquathermie](#). Hiervoor is een filmpje gemaakt dat samen met een persbericht naar de media is verzonden. De expertise van Invest-NL is een mooie aanvulling op het netwerk.

Ook heeft NAT de volgende partners aan zich weten te binden:

Indurio

Indurio biedt producten en diensten aan voor het toepassen van TEO, evenals op het gebied van riothermie, riometrie en hemelwaterafvoer. Zij stellen hun kennis en ervaring in het adviseren en realiseren van aquathermieprojecten beschikbaar voor het slagen van de Green Deal.

Ekwadraat

Ekwadraat is een onafhankelijk energieadviesbureau dat gespecialiseerd is in duurzame energie, energiebesparing en transitie management. Hoe de kennis en ervaring van Ekwadraat ingezet gaat worden, wordt nader besproken.

Van Harlingen Grondwater Management (VHGM)

VHGM is een praktijkgericht adviesbureau dat zich momenteel bezighoudt op het vlak van drie werkgebieden, namelijk bodemenergie, geothermie en bemalingen. VHGM draagt bij aan de Green Deal door het delen van kennis en ervaring van uitgevoerde projecten, het uitwisselen van ideeën, innovaties en eventueel studies met betrekking tot effectenberekeningen, haalbaarheid en ontwerp. Daarnaast zal zij waar mogelijk bijdragen aan presentaties en workshops.

Eteck

Eteck exploiteert meer dan 200 projecten in de woningbouw, utiliteit en retail met in totaal bijna 35.000 (woning equivalente) aansluitingen. Naast het verzorgen van langjarige energie exploitaties, is Eteck ook actief als ontwikkelaar en in het technisch realiseren van warmte en/of koude opwek installaties.

No Nonsense Technical Solutions (NNTS)

NNTS is een jong ingenieursbureau en stelt zich als doel om een bijdrage te leveren aan de energietransitie en helpt daarom zowel overheidsinstellingen (gemeentes, provincies) als bedrijven bij het vinden van duurzame oplossingen om de klimaatdoelen te bereiken. NNTS draagt bij aan de Green Deal door onder meer het uitwisselen van opgedane kennis en informatie en het onderzoek doen naar andere duurzame energievormen gerelateerd aan aquathermie.

Daarnaast zijn oriënterende gesprekken gevoerd, met o.a. Balance en Energie Samen, die mogelijk tot nieuwe samenwerkingen leiden.

Netwerk Aquathermie heeft nu 28 partners.

De partijen en partners van de Green Deal Aquathermie presenteren zichzelf via korte filmpjes. Ze vertellen over hun ervaringen met aquathermie en waarom ze zijn aangesloten bij het netwerk. Via de filmpjes kunnen partijen en partners van elkaars ervaringen leren en elkaar inspireren. Zo dragen de filmpjes bij aan het realiseren van de doelen van de Green Deal Aquathermie. [De eerste organisaties hebben hun bijdrage aan deze serie ingestuurd](#), we hopen binnenkort de filmpjes van meer partijen en partners te kunnen publiceren.

De website speelt een belangrijke rol bij kennisdeling en netwerkactivatie. Na het versturen van de eerste NAT-nieuwsbrief in het kader van 1 jaar NAT, was een piek in het bezoekersaantal zichtbaar. Ook in de periode daarna is het bezoekersaantal structureel hoger gebleven.

3. Vooruitblik

3.1. Kennisontwikkeling

De Erasmus Universiteit heeft, als onderdeel van de kennis- en onderzoeksagenda, een eerste opzet gepresenteerd voor een onderzoek naar de maatschappelijke inbedding van aquathermie en naar verschillende samenwerkingsvormen. De komende periode wordt gezien op welke wijze het netwerk hen kan ondersteunen bij de uitvoering van deze onderzoeken, én hoe de resultaten (tussentijds) gedeeld worden. Hierbij kan gedacht worden aan een webinar.

AT Osborne heeft, als vervolg op het webinar, een onderzoeksvoorstel gemaakt voor de verdere uitwerking van een casus rondom meervoudig investeren met aquathermie. Dit onderzoek valt onder de investering in kennis van het [uitvoeringsprogramma water en bodem](#).

Het vervolgonderzoek op het gebied van governance wordt in de tweede helft van 2020 uitgevoerd en de resultaten worden begin 2021 verwacht. Vanzelfsprekend wordt gezien op elke wijze deze resultaten het beste breed gedeeld kunnen worden.

Verder is het onderzoek naar Lessons Learned uit de aquathermie praktijk, waarvoor STOWA opdrachtgever is, op dit moment in volle gang. In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van de inventarisatie van gerealiseerde projecten door NAT en zal op basis van interviews met circa 15 verschillende projecten de geleerde lessen in kaart brengen. Het onderzoek vormt daarmee een vervolg op het in januari door NAT opgeleverde rapport over de eerste conclusies en inzichten uit de aquathermie praktijk. De resultaten van het onderzoek worden in het najaar van 2020 verwacht.

Door de gezamenlijke trainee van NAT en Netbeheer Nederland wordt onderzoek gedaan naar de positie van aquathermie in het warmtesysteem van 2050. Hierin wordt aquathermie bestudeerd in de context van de toekomststudies van Klimaatnatuurale Energiescenario's 2050 en the Heat Roadmap Europe. Komende maanden worden de bevindingen van dit onderzoek met verschillende partijen gedeeld en wordt er gekeken hoe aquathermie een plaats kan krijgen in het integrale infrastructuur verkenning 2030-2050 van Netbeheer Nederland.

3.2. Kennisdeling

In mei van dit jaar is bij 15 actieve organisaties uit ons netwerk een vragenlijst uitgezet over de lange termijn doelstellingen voor het thema praktijk (communities of practice en inventarisatie praktijkprojecten aquathermie) nagestreefd moeten worden. Dit zal in het najaar leiden tot een richtinggevend document voor de periode tot aan het einde van de Green Deal Aquathermie. Dit zal worden voorgelegd aan de stuurgroep.

Voor de communities of practice zal gedurende de zomer moeten worden bekeken wat er in de tweede helft van het jaar mogelijk is. En hoe de oorspronkelijke beoogde bijeenkomsten, al dan niet digitaal, alsnog ingepland en ingehaald kunnen worden. Eind september vindt er onder andere in samenwerking met de NWB een webinar over financiering plaats, maar ook voor de eerder geplande bijeenkomst over Financiering in Heeg, en over samenwerking met woningcorporaties in

Arnhem, moet in afstemming een vervolg worden bepaald. Het webinar-drieluik i.s.m. Stichting Warmtenetwerk wordt verder uitgerold.

Op het gebied van de Regionale Energie Strategieën en Regionale Structuren Warmte is de afgelopen periode een analyse gemaakt van de wijze waarop aquathermie is opgenomen in de Concept RES'en. De conclusies hiervan zijn beschreven in de discussienotitie Aquathermie in de RES, die op 16 juni 2020 is besproken in de stuurgroep NAT. De belangrijkste conclusies zijn:

- Aquathermie wordt in alle RSW genoemd als potentiële warmtebron.
- In die RES regio's waar wel warmtescenario's zijn gedefinieerd, wordt aquathermie in minstens een van de geformuleerde varianten benoemd.
- Aquathermie wordt veelal gezien als een lokale warmtebron die straks door gemeenten in hun lokale Transitie Visies Warmte kan worden meegenomen.
- Voor de verdeling van de potentie van specifiek aquathermie en wie daarbij een rol speelt wordt slechts in één regio aandacht gevraagd.
- Voor de RSW's waarin in meer detail de warmtescenario's wordt ingegaan, wordt aquathermie gezien als mogelijke bron voor zowel lage- als middentemperatuur warmtenetten.
- Diverse adviesbureaus zijn bij de RSW's en zij hanteren mogelijk niet alleen verschillende parameters, maar in ieder geval ook andere brondata voor de berekening van de potentie van aquathermie.
- Aquathermie wordt over het algemeen beschouwd als een bron met een grote potentie. In een aantal van de RSW's worden kanttekeningen gemaakt ten aanzien van de economische haalbaarheid en wordt aquathermie weggezet als warmtebron die pas na 2030 (grootschalig) zal kunnen worden toegepast.

Met het Nationaal Programma RES is bovendien afgesproken dat er wordt geïnventariseerd onder de RES regio's, welke behoefte de regio's eventueel nog hebben op het gebied van aquathermie. Op basis van de reacties op deze uitvraag zal NAT samen met NP RES met een voorstel komen om de RES regio's en gemeenten verder te helpen.

Het netwerkbureau heeft ook oog voor 'kleinere' vragen die niet een onderzoek rechtvaardigen, maar wel een antwoord vragen. Deze vragen en antwoorden worden doorlopend gedeeld via website, nieuwsbrieven en sociale media.

3.3. Netwerkactivering

De bestuurlijke bijeenkomst in januari was succesvol. In navolging daarvan beziet het netwerkbureau de mogelijkheden om in de tweede helft van 2020 wederom een dergelijke bijeenkomst te organiseren. Deze kan bijvoorbeeld gericht zijn op specifieke doelgroepen of thema's (bijvoorbeeld RES/Transitievisie Warmte).

Het netwerkbureau voert doorlopend gesprekken met organisaties die geïnteresseerd zijn in NAT. De afgelopen periode zijn hier al nieuwe partnerschappen uit ontstaan en we verwachten dat dit zich ook de komende periode voortzet.

NAT gaat richting de helft van de looptijd van de Green Deal. Bij dat moment past een mid-term review die inzicht biedt op de inzet en resultaten van de betrokken partijen en partners. Het netwerkbureau start de komende maanden een dergelijke review op.

Kijkend naar de samenstelling van de community of practice zien we dat er veel verschillende doelgroepen vertegenwoordigd zijn. Dat is mooi om te zien. Tegelijkertijd valt op dat het aandeel waterbeheerders nog steeds erg groot is in verhouding tot de andere doelgroepen. Graag willen wij gemeenten en adviesbureaus, maar ook warmtebedrijven en netbeheerders nog meer aan tafel krijgen. Voor wat betreft de gemeenten doen we dit door onze samenwerking met het Programma Aardgasvrije Wijken verder te intensiveren door een meer actieve samenwerking tussen het Kennis- en Leer Programma en onze Community of Practice. Daarnaast zullen we in het kader van de Concept RES'en met het Nationaal Programma RES samen onderzoeken hoe we RES regio's en gemeenten verder kunnen helpen op het onderdeel aquathermie. Voor de adviesbureaus organiseerden we, zoals gezegd, in maart 2020 een presentatie bij NL Ingenieurs over NAT en over de aquathermieviewer van STOWA. Dit is wederzijds goed bevallen en de afspraak is gemaakt om elkaar vaker op te zoeken. Voor wat betreft de netbeheerders hebben we sinds het najaar al veel gewonnen, door de investering in een gezamenlijke trainee bij NetbeheerNL. Van belang is om deze samenwerking met NetbeheerNL en de afzonderlijke netbeheerders verder voort te zetten en te verdiepen, na afloop van de traineeperiode. Hiervoor moet nog een aanpak worden opgezet, evenals voor het verder betrekken van warmtebedrijven.

De stuurgroep heeft in juni o.b.v. een eerste RES-analyse uitgevoerd door het netwerkbureau, gesproken over de rol van aquathermie in de concept RES-en. Hieruit vloeit een aantal acties voort. Zo hebben de waterbeheerders aangeboden zich nog actiever in te gaan zetten voor aquathermie in deze RES-en. Voor de drinkwaterbedrijven is het belangrijk eerst nog beter de potentie van TED in beeld te krijgen. Hier vindt de komende periode extra inzet op plaats door o.a. de VEWIN en het netwerkbureau.

Deze zomer zet het netwerkbureau de eerste stappen richting het jaarplan 2021. Daarbij zal de focus liggen op het einddoel van de Green Deal en welke partijen nog nadrukkelijker betrokken moeten worden om dat doel te bereiken. Een voorzichtige eerste doorkijk naar de periode na 2021 wordt eveneens overwogen.

Komend najaar wordt in samenwerking met UvW en Stowa een webinar georganiseerd. Hierin wordt de laatste stand van zaken opgehaald en gedeeld met betrekking tot de bestuurlijke vragen van waterschappen omtrent de toepassing van aquathermie en de rol van waterbeheerders in projecten.

4. Financiën

4.1. Inkomsten

De Green Deal is getekend door 21 partijen. Al deze partijen dragen op hun eigen wijze bij aan het realiseren van de doelen van de Green Deal. Aan deze partijen is zowel een financiële als een in-kind bijdrage gevraagd. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de toegezegde bijdragen. Vanwege de toetreding van Invest-NL als partij in de Green Deal, zijn de inkomsten met €25.000 gestegen.

Inkomsten (euro)	2.019	2.020	2.021	P-inzet/j	Totaal
EZK	900				
BZK	50				
IenW	17	17	16		
NWB	100				
VEWIN	25				
EUR	25				
Provincie Fryslan	25				
Provincie Gelderland	25				
Waterschap Brabantse Delta	25				
Waterschap Aa en Maas				0,4 fte	
Brabant Water	25				
Netbeheer NL					
Syntraal				50 uur	
IF Technology				40 uur	
Extra bijdrage UvW	pm	pm	Pm		
Invest-NL		25			
Totaal	1.217	42	16		1.275

Tabel: financiële bijdragen aan netwerkbureau/Green Deal

Naast directe financiële bijdragen, zet een aantal partijen in de Green Deal ook in kind eigen middelen in om bij te dragen aan het realiseren van de doelen zoals het uitvoeren van onderzoeken, doen van pilots. De Unie van Waterschappen levert deze in kind bijdrage onder meer door het faciliteren van de huisvesting en (it-)ondersteuning.

4.2. Uitgaven

Onderstaand zijn twee uitsplitsingen van de gerealiseerde uitgaven in 2020 per 15-06-2020. In de eerste tabel zijn onder de categorie *algemeen* ook de personeelslasten opgenomen. Net werkbureau lijkt vooralsnog BTW-plichtig voor de samenwerking met uitlenende organisaties. Deze post is separaat opgenomen in onderstaande tabellen. UvW, als subsidieontvanger en facilitator van het werkbureau, doet onderzoek naar de mogelijke BTW-plicht dan wel vrijstelling daarvan voor detacheringen bij het werkbureau.

De realisatie lijkt achter te blijven bij de begroting. De belangrijkste reden is dat de uitlenende organisaties de personeelskosten nog niet of niet volledig gefactureerd hebben. Hier staan echter wel verplichtingen tegenover en de verwachting is dat dit in de tweede helft van 2020 ingelopen wordt.

Daarnaast heeft de Coronacrisis een grote impact gehad op de manier van werken. De geplande bijeenkomsten zijn niet doorgegaan, maar het werkbureau heeft snel geschakeld door bijvoorbeeld webinars op te zetten. Dit is terug te zien in de kosten voor bijeenkomsten. De verwachting is dat die in het komende half jaar weer zullen toenemen. Er kunnen waarschijnlijk weer een aantal bijeenkomsten, wellicht van beperkte omvang, georganiseerd worden en de webinars worden voortgezet.

Op het gebied van communicatie is in de eerste fase van het programma veel geïnvesteerd in de website. Deze fase zal zich kenmerken door andersoortige communicatieproducten, onder meer omdat de komende periode meer kennis beschikbaar komt die breed gedeeld kan worden.

In het jaarplan is voor 2020 per abuis een foutieve optelling opgenomen. De totale begroting over 2020 bedraagt €434.670. In onderstaande tabellen is deze omissie hersteld.

	Jaarplan 2020	Realisatie 15-06- 2020
Algemeen	339.000	92.046
BTW op detachering	42.420	4.471
Kennis & onderzoek	5.000	0
Praktijk	5.000	841
Governance & financiering	11.750	4.236
Communicatie	21.500	4.997
Onvoorzien	10.000	0
Totaal	434.670	106.591

Tabel: gerealiseerde kosten per spoor, peildatum 15-06-2020

	Jaarplan 2020	Realisatie 15-06- 2020
Personeel	331.000	91.933
Uitvoering jaarplan	28.250	5.110
Bijeenkomsten	23.000	5.077
BTW op detachering	42.420	4.471
Onvoorzien	10.000	0
Totaal	434.670	106.591

Tabel: gerealiseerde kosten, peildatum 15-06-2020